

Asia: VN/25641/2023

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä; osakeyhtiölain ja osuuskuntalain muuttaminen

Yleistä

1) Lausuntonne yleisesti esityksestä.

Olen toiminut mietinnön antaneen työryhmän sivutoimisena sihteerinä. Käsitykseni mukaan työn lähtökohtana oli näkemys, että voimassa oleva osakeyhtiölaki ja osuuskuntalaki toimivat pääosin hyvin. Työryhmän työskentelyssä, sitä edeltäneissä VN TEAS -selvityshankkeissa (2020) sekä oikeuskirjallisuudessa on kuitenkin tunnistettu arviolta toistasataa mahdollista kehityskohdetta jo pelkästään osakeyhtiölain osalta. Työryhmän lähtökohdat olivat tältä osin haastavat, sillä on selvää, ettei toimikaudeltaan rajattu työryhmä voi tarkastella yksityiskohtaisesti jokaista ajateltavissa olevaa muutosehdotusta.

Koska olen ollut konkreettisesti mukana laatimassa työryhmän säännösehdotuksia, kommentoin niitä jäljempänä vain yleisellä tasolla. Lausunrossani keskityn erityisesti seikkoihin, jotka ovat nousseet esiin valmistelun loppuvaiheessa tai joita ei aikataulullisista syistä ehditty käsitellä työryhmässä yksityiskohtaisesti, mutta joiden kirjaaminen voi olla hyödyllistä seuraavia vaiheita ajatellen. Nostan lausuntoni lopuksi esille myös eräitä ajatuksia mietinnön jatkovalmisteluun liittyen.

2) Lausuntonne vaikutusten arvioinnista.

-

Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain eräitä yleisiä periaatteita sekä määritelmiä

3) (OYLE 1:3 § ja OKLE 1:3 §) Mietinnössä ehdotetaan mainittavaksi pääomaa ja sen pysyvyyttä koskevassa säännöksessä myös, että varoja voidaan käyttää vain osakeyhtiölaissa tai osuuskuntalaissa säädetyllä tavalla.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Pidän työryhmän ehdotusta perusteltuna, vaikka sillä ei käsitykseni mukaan ole tarkoitus muuttaa voimassa olevaa oikeustilaa. Lisäyksellä voi kuitenkin olla periaatteellista merkitystä. Erityisesti pienemmissä yhtiöissä oikeudellisesti ongelmalliset tilanteet liittyvät usein pikemminkin liiketaloudellisesti perusteettomaan varojen käyttöön kuin avoimeen varojen jakamiseen. Harkitsisin jatkovalmistelussa, olisiko varojen käytön oikeudellisia reunaehtoja ja ehdotetun säännöksen yhteyksiä lain muuhun sääntelyyn mahdollista kuvata lain perusteluissa hieman nykyistä laajemmin. Asiaan liittyy esimerkiksi oikeuskirjallisuudessa käyty ns. corporate benefit -keskustelu.

4) (OYLE 1:11 ja 12 §) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi muun kuin pörssiyhtiön sekä pörssiyhtiön lähipiiriä koskevat määritelmät. Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi laista informatiiviset säännökset siitä, missä tilanteissa määritelmiä on käytettävä, sekä selkeytettäväksi pörssiyhtiön lähipiirin määritelmää monin eri tavoin. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen lähipiirin määritelmään.

Ei kantaa

Perustelut

Työryhmämietinnössä esitetään kahden erillisen lähipiirimääritelmän säilyttämistä. Ratkaisua on perusteltu mietinnössä sillä periaatteellisesti tärkeällä seikalla, että valtaosa suomalaisista pk-yrityksistä ei tällä hetkellä sovelle IAS 24 -tilinpäätösstandardia (s. 75). Kahden erillisen ja väistämättä monimutkaisen lähipiirimääritelmän säilyttäminen saattaa kuitenkin olla jännitteisessä suhteessa siihen tavoitteeseen, että sääntelyllä pyrittäisiin minimoimaan yhtiöiden kustannuksia. Useampikertaisesta sääntelystä aiheutuvia oppimiskustannuksia lisää sekin, että pienimpien yhtiöiden kohdalla PMA:n intressitahon käsite poikkeaa joka tapauksessa molemmista OYL:n lähipiirimääritelmistä.

Jatkovalmistelussa voitaisiin harkita vielä kerran yhtiöille yhteisen lähipiirimääritelmän käyttöönottoa osakeyhtiölaissa. Ratkaisun käytännön vaikutukset jäisivät todennäköisesti vähäisiksi esimerkiksi siksi, että kirjanpitoasetuksen 2:7 b §:n nojalla sen soveltamisalaan kuuluvien yhtiöiden tulee jo nykyisin seurata lähipiiriliiketoimia IAS 24 -standardin mukaisesti. Muidenkin yhtiöiden kohdalla OYL:stä seuraavat lisävaatimukset ovat tältä osin maltillisia.

Aiemmin esillä olleiden mallien ohella yksi vaihtoehto olisi kirjoittaa IAS 24 -standardin ydinsisältö suoraan lakiin ilman yksityiskohtaisia listauksia, kuten tehtiin alkuperäisessä OYL 8:6.3 §:ssä. Toinen vaihtoehto yhdistää lähipiirimääritelmät yhdeksi säännökseksi olisi laatia tiivis listaus OYL 1:11 ja 1:12 §:n päällekkäisistä kohdista ja säätää lisäksi, että pörssiyhtiöiden lähipiiri määräytyy näiden säännösten lisäksi IAS 24 -standardin mukaisesti.

Osakeyhtiön ja osuuskunnan perustaminen sekä osakkeet ja osuudet

5) (OYLE 2:4, 9:6 ja 10:7 § sekä OKLE 9:7 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain olettamasäännöksiä osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamisesta kirjanpitoon. Ehdotetut säännökset vastaavat nimellisarvottoman pääomajärjestelmän mukaista, nykyisin pääsääntönä noudatettavaa käytäntöä. Vastaavaa muutosta ehdotetaan myös optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien nojalla annettavien maksullisten osakkeiden merkintähintojen kirjaamiseen. Ehdotukset eivät liity osuuskuntien osuuksien, osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamiseen kirjanpitoon, mutta osuuskunnissa uudesta osuudesta ja osuuskunnan hallusta luovutettavasta omasta osuudesta maksettu merkintähinta merkittäisiin lähtökohtaisesti osuuspääoman korotukseksi.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

6) (OYLE 2:6.3 ja 9:12.3 § sekä OKLE 2:6.3 ja 9:13.3 §) Mietinnössä ehdotetaan, että mainituissa säännöksissä tarkoitetuissa tilanteissa lähipiirisäännöksiä sovellettaisiin vain tilanteisiin, joissa omaisuutta ostetaan osakkeita tai osuuksia vastaan merkitsijältä itseltään tai tämän lähipiiriin kuuluvalta taholta.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

7) (OYLE 2:8.3, 9:14.3-4 ja 11:4.2-3 § sekä OKLE 2:8.3, 9:15.3-4 ja 11:4.2-3 §) Mietinnössä ehdotetaan osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä muutettavaksi siten, että vaatimuksia tilintarkastajan todistuksesta sovellettaisiin pakottavana vain julkisiin osakeyhtiöihin sekä pörssiosuuskuntiin. Tiettyjen yksityisten osakeyhtiöiden ja muiden osuuskuntien osalta osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä kevennettäisiin. Vastaavia muutoksia ehdotetaan myös osakeannissa annettujen osakkeiden maksamiseen sekä rahastokorotukseen liittyvistä selvityksistä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Osakeyhtiölain 3 luku ja osuuskuntalain 4 luku: sallitut vaihdannarajoitukset ja etuostolauseke

8) (OYLE 3 luku sekä OKLE 4 luku) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi säännös sallituista osakkeiden ja osuuksien vaihdannarajoituksista. Uutta olisi, että sallituksi yhtiöjärjestyksen tai osuuskunnan sääntöjen määräykseksi voitaisiin lisätä etuosto-oikeutta koskeva lauseke. Tällaisen lausekkeen mukaan muu kuin yhteisön omistama osake on tarjottava ostettavaksi osakkeenomistajalle tai jäsenelle, yhteisölle tai muulle henkilölle ennen sen siirtämistä uudelle omistajalle.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Etuostolausekkeesta säätäminen on ollut esillä yhtiöoikeudellisissa lainvalmisteluhankkeissa ainakin viimeisen 30 vuoden ajan. On selvää, ettei kaikkia kysymyksiä ole mahdollista ratkaista lainvalmistelun yhteydessä, mikä käy ilmi muun muassa lunastuslausekkeita koskevista toistuvista oikeustapauksista. Jatkovalmistelussa olisi kuitenkin perusteltua arvioida mahdollisuuksien mukaan nykyistä tarkemmin ehdotukseen liittyviä siviilioikeudellisia kysymyksiä, kuten sitä, kenellä on oikeus vedota ehdon vastaisen luovutuksen pätemättömyyteen, pätemättömyyden korjaantumista esimerkiksi ajan kulumisen myötä tai kaikkien etuostoon oikeutettujen suostumuksella sekä esineoikeudellista sivullissuojan mahdollisuutta, muun muassa ketjuluovutusten ja vilpittömän mielen tilanteissa.

Yhtiökokous ja osuuskunnan kokous

9) (OYLE 5:21.2 § 4 kohta, 16:11.1 § 6 kohta, 17:11.1 § 6 kohta ja 17a:16.1 § 6 kohta sekä OKLE 5:23.2 § 4 kohta, 20:11.1 § 6 kohta ja 21:11.1 § 6 kohta sekä kaikkiin edellä mainittuihin pykäliin uusi momentti) Mietinnössä ehdotetaan, että pörssiyhtiössä ja -osuuskunnassa ja yhteisöissä, joiden osake on kaupankäynnin kohteena monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, poistetaan säännöksissä tarkoitettu velvollisuus laatia hallituksen selostus tilikauden jälkeisistä tapahtumista. Muidenkaan yhtiöiden osalta tätä ei ehdotuksen mukaan jatkossa tarvittaisi, jos säännöksissä tarkoitettuja tapahtumia ei ole ollut. Jos tällaisia tapahtumia on ollut, nykyiseen tapaan niistä on kerrottava selostuksessa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Erityinen tarkastus

10) (OYLE 7:7 § sekä OKLE 7:15 §) Mietinnössä ehdotetaan, että erityinen tarkastus voidaan määrätä yhtiön tai osuuskunnan itsensä lisäksi myös sen yhteen tai useampaan tytäryhteisöön.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Jatkovalmistelussa voidaan arvioida tarkemmin kysymystä siitä, mitä tytäryhteisöön määrätylle tarkastukselle tapahtuu, jos konsernisuhde katkeaa kesken tarkastuksen.

11) (OYLE 7:8 a § ja 25:2 § sekä OKLE 7:16 a § ja 27:2 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiö- ja osuuskuntalaissa nimenomaisesti säädettäväksi yhteisön johdon myötävaikutusvelvollisuudesta erityistä tarkastajaa kohtaan. Mietinnössä ehdotetaan myös, että tämän velvollisuuden rikkominen tulisi rangaistavaksi rikosoikeudellisena osakeyhtiö- tai osuuskuntarikkomuksena.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Osake- ja osuusanti sekä optio- ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin

12) (OYLE 9:2.2, 10:2.2 ja 11:2.2 § sekä OKLE 9:3.2, 10:2.2 ja 11:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain ja osuuskuntalain osake- ja osuusantivaltuutusta koskevaa olettamassäännöstä siten, että uusi valtuutus ei kumoa vanhaa. Vastaavalla tavalla myöskään optio- ja muiden erityisten oikeuksien antamista tai rahastokorotusta koskeva uusi valtuutus ei jatkossa kumoaisi vanhaa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

13) (OYLE 9:20 § sekä OKLE 9:21 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi sääntelyä siten, että siinä täsmennetään, miten osake- tai osuusantivaltuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärä lasketaan, kun yhteisö päättää valtuutukseen perustuen maksuttomasta annista itselleen. Säännöksen mukaan tällainen anti ei vähentäisi valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärää, jollei valtuutuksessa nimenomaisesti määrätä toisin.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Ehdotus on kannatettava. Jatkovalmistelussa voidaan lausuntopalautteen perusteella tarvittaessa vielä arvioida, olisiko OYL 9:2.2 §, jossa säädetään muilta osin osakeantivaltuutukseen liittyvistä seikoista, tarkoituksenmukaisempi sijoituspaikka kyseiselle säännökselle.

14) (OYLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 § sekä OKLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että sallitaan vastikkeetta tapahtuva osakkeiden ja osuuksien merkintä optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien nojalla. Tällaisten antamiselta edellytetään erityisen painavaa taloudellista syytä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

15) (OYLE 10:3.1 § 5 kohta sekä OKLE 10:3.1 § 5 kohta) Mietinnössä ehdotetaan joustavoitettavaksi merkintähinnan määrittämistä nykyisestä. Optio- tai muiden erityisten oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä voitaisiin mainita osakkeiden ja osuuksien merkintahintojen sijasta vaihtoehtoisesti niiden laskemisessa käytettävät perusteet. Merkintähinnan laskemisessa käytettävänä perusteena voisi olla esimerkiksi osakkeen ja osuuden tietyllä tapaa määräytyvä käypä arvo, tuottoarvo tai vastaava muu ennakoitava arvonmääritystapa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Ehdotuksen tarkoituksena on käsitykseni mukaan ensisijaisesti nykytilan selventäminen tai korkeintaan sen hyvin hallittu joustavoittaminen. Taustalla näyttävät olevan erityisesti kasvuyhtiöiden tarpeet sekä rekisterivalvontaan liittyvät seikat. Ymmärtääkseni sääntelyssä lähdetäisiin edelleen siitä, että merkintähinnan määräytymisperusteen on oltava yksiselitteisesti määritelty. Perusteluissa esitetty merkintähinnan määräytymisperuste on lähellä OYL 15:10.1 §:n 5 kohdan mukaista tapaa määrittää hankkimis- tai lunastusehtoisesta osakkeesta maksettava vastike (HE 109/2005 vp, s. 143).

Osake- ja osuuspääoman korottaminen

16) (OYLE 11:3.1 § sekä OKLE 11:3.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osake- ja osuuspääomasijoituksen hyväksymistä siten, että asiasta voitaisiin päättää myös yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen toimivalta olisi hallitukseen nähden rinnakkainen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Yhtiön omat osakkeet ja osuuskunnan omat osuudet ja osakkeet

17) (OYLE 15:9.3 § sekä OKLE 19:9.3 §) Mietinnössä ehdotetaan määräosan arvioinnin ajankohtaa aikaistettavaksi siten, että säännöksissä tarkoitettua yhdistettävien (lunastettavien) pörssiyhtiön osakkeiden tai pörssiosuuskunnan osuuksien ja osakkeiden enimmäismäärää arvioitaisiin jatkossa sellaisen osakasluettelon tai jäsen- ja omistajaluettelon perusteella, joka saisi olla laadittu aikaisintaan kaksi arkipäivää ennen yhdistämistä käsittelevän yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen koollekutsumista.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

18) (OYLE 15:10.3 § sekä OKLE 19:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan sääntelyä muutettavaksi siten, että yhtiöjärjestyksessä tai osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että yhtiön tai osuuskunnan lisäksi jatkossa myös muulla osapuolella on oikeus hankkia tai lunastaa yhteisön osakkeita tai osuuksia.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Kyse on tiettyssä mielessä myös periaatteellisesti merkittävästä muutoksesta, koska lunastusehto voi mahdollistaa esimerkiksi enemmistöomistajalle jatkuvan lunastusoikeuden lain 18 luvun mukaisen lunastusrajan alapuolella. Perusteluissa voisi olla aiheellista todeta, ettei ehdotetulla muutoksella ole ilmeisesti tarkoitus vaikuttaa oikeuskäytännössä esillä olleiden yhtiöjärjestysmääräysten, kuten niin sanottujen myrkkypillerilausekkeiden, hyväksyttävyyden arviointiin (ks. KKO 2005:122 ja KKO 2025:13).

19) (OYLE 15:11 ja 15:12.2 §) Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi julkisten osakeyhtiöiden omien osakkeiden määrää koskevat perusteettomat määrälliset rajoitukset. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen sääntelyyn.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Varojen jakaminen

20) (OYLE 8:9.2 § sekä OKLE 8:9.2 §) Mietinnössä ehdotetaan erityisen konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden kumoamista. Jatkossa konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus tulisi yksinomaan kirjanpitolaista.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

21) (OYLE 13:8 § sekä OKLE 16:9 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi varojenjako koskevien säännösten soveltamista vähäisiin yleishyödyllisiin tai rinnastettaviin lahjoihin. Nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla erityistä tulee varmistaa yhteisön maksukyvyn säilyttäminen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

22) (OYLE 13:10.1 § sekä OKLE 16:11.1 §) Mietinnössä ehdotetaan rajattavaksi omien osakkeiden ja osuuksien hankinnan erityinen rahoituskielto siten, että se koskee jatkossa vain julkisia osakeyhtiöitä ja pörssiosuuskuntia.

Kannatan muutettuna

Perustelut

OYL 13:10.1 §:n kiellon poistaminen yksityisiltä yhtiöiltä on perusteltu muutos. Jatkovalmistelussa olisi hyvä arvioida tarkemmin työryhmän loppuvaiheessa esiin noussutta kysymystä siitä, tulisiko Suomessakin ottaa käyttöön yhtiödirektiivin sallimat jäsenvaltio-optiot julkisia yhtiöitä koskien. Valmistelun yhteydessä vaikeiksi koettuja pykäläluonnoksia (ks. mietinnön sivu 85) voitaisiin samalla pyrkiä edelleen kehittämään.

23) (OYLE 14:2.2 § sekä OKLE 18:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan täsmennettäväksi säännöstä varojenjaosta, joka liittyy tappion kattamiseksi tehdyn osake- tai osuuspääoman alentamisen jälkeiseen aikaan, nykyistä yhtiökäytäntöä vastaavalla tavalla. Ehdotettu lisäys koskisi menettelyä, jossa aikaisintaan alentamishakemuksen yhteydessä haetaan vapaaehtoisesti myös velkojiensuojamenettelyn aloittamista. Varoja voitaisiin jakaa yhdellä loppuun saatetulla kuulusmenettelyllä, ennen kuin varojenjakokiellon kolmen vuoden karenssiaika on päättynyt.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Työryhmän ehdotuksessa on ymmärtääkseni kyse voimassa olevan rekisterikäytännön ja oikeuskirjallisuudessa esitettyjen kannanottojen kodifioinnista. Säännöksen sanamuoto — erityisesti viittaus 14:5 §:ään — on tästä näkökulmasta jossain määrin monimutkainen. Säännöstä voitaisiin harkita virtaviivaistettavaksi esillä olleiden luonnosten pohjalta.

Velkojiensuojamenettelyyn liittyvät kuulusajat

24) (OYLE 14:4, 16:6-7, 17:6-7 ja 17a:11-12 § sekä OKLE 18:4, 20:6-7, 21:6-7 ja 22:7 §) Mietinnössä ehdotetaan lyhennettäväksi velkojiensuojamenettelyyn liittyvien kuulusajien vähimmäismääräaika kolmesta kuukaudesta kahteen kuukauteen sekä tunnetuille velkojille annettavien kirjallisten ilmoitusten vähimmäismääräaika kuukaudesta kolmeen viikkoon.

Kannatan muutettuna

Perustelut

Kannatan kuulutusaikojen lyhentämistä. Nyt ehdotettu lyhennys kolmesta kuukaudesta kahteen kuukauteen on kuitenkin varsin maltillinen, joten jatkovalmistelussa olisi perusteltua arvioida mahdollisuutta vielä lyhyempään kuulutusaikaan. Tämä saattaisi edellyttää myös muita sääntelymuutoksia, joista on esitetty ehdotuksia muun muassa Roschierin ja Tampereen yliopiston VN TEAS -selvityksissä sekä professori Veikko Vahteran lausuntokommentissa. Ehdotukset tarjoavat ymmärtääkseni vastauksia myös niihin potentiaalsiin ongelmiin, joita esimerkiksi kesälomakauden aikana liian lyhyeksi jäävä kuulutusaika voisi aiheuttaa.

Yhtiö- ja osuuskuntarakenteen muuttaminen

25) (OYLE 16:4.2 ja 17:4.2 § sekä OKLE 20:4.2 ja 21:4.2 §) Mietinnössä ehdotetaan nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla, että jatkossa osakeyhtiö- tai osuuskuntalaissa ei edellytetä tilintarkastajan lausunnon antamista kombinaatiosulautumisessa tai jakautumisessa perustettavalle yhteisölle.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

26) (OYLE 16:15, 17:15 ja 17a:27 § sekä OKLE 20:16 ja 21:16 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yritysjärjestelyihin liittyviä, velkojen vastustusta koskevia riita-asioita olisi mahdollista käsitellä yleisen tuomioistuimen sijaan vaihtoehtoisesti myös lakisääteisessä välimiesmenettelyssä. Ehdotuksissa on kiinnitetty huomiota myös velkojen oikeusturvan takeiden säilyttämiseen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Osakkeiden, osuuksien sekä erityisten oikeuksien lunastamista koskeva lakisääteinen välimiesmenettely

27) (OYLE 16:13, 16:24 a, 17:13, 17:23 a ja 17 a:18 § sekä OKLE 20:14 ja 21:14 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiölain ja vastaavasti osuuskuntalain yritysjärjestelyjä koskevissa luvuissa tarkennettavaksi välimiesten valitsemista koskevan hakemuksen tekemistä Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnalle. Hakemuksen tekemisen määräaika koskevana ehtona sinänsä voitaisiin säilyttää yksi kuukausi yhtiökokouksesta tai osuuskunnan kokouksesta. Kuitenkin itse lunastusasian vireilletulon ajankohta ratkeaisi ehdotuksen seurauksena jatkossa osakeyhtiölain 18 luvun 4 §:n 2 momentissa ja vastaavasti osuuskuntalain 26 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti silloin, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

28) (OYLE 18:5 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiöiden vähemmistöosakkeenomistajille haettavan uskotun miehen asemaa siten, että uskotulla miehellä olisi oikeus vaatia ennakkoa tai vakuutta hänelle tulevasta korvauksesta. Ehdotukset eivät liity osuuskuntiin.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Selvitystila, konkurssi ja purkaminen

29) (OYLE 20:19 a § sekä OKLE 23:19 a §) Mietinnössä ehdotetaan, että yksityisen osakeyhtiön ja osuuskunnan toiminta voitaisiin jatkossa päättää yhteisön rekisteristä poistamista koskevan hakemuksen ja rekisterimerkinnän perusteella edellyttäen, että kaikki velat maksetaan ja kaikkien jäljellä olevien varojen jakamista koskeva päätös on tehty. Jos osake- tai osuuspääomaa tai muuta sidottua omaa pääomaa jaetaan ilman laissa säädettyä velkojiensuojamenettelyä, varoja saaneet ovat kuitenkin vastuussa yhteisön veloista saamansa sidotun oman pääoman määrällä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

Jatkovalmistelussa saattaisi olla hyödyllistä vielä täsmentää perusteluissa, mikä on säännöksen suhde mietinnössä ehdotettuun 13:3 §:ään, jonka mukaan varojenjaon tilinpäätössidonnaisuus ei koske yhtiötä rekisteristä poistettaessa. Pykälässä velkavastuu on kuitenkin kytketty sidotun oman pääoman määrään.

30) (OYLE 20:23.1 § sekä OKLE 23:23.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi sääntelyä viittaamalla oman pääoman menettämiseen nykyisen osake- tai osuuspääoman menettämisen sijaan. Rekisteri-ilmoituksen tekemisen ajankohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi säätämällä kohtuullisesta kahden kuukauden enimmäismääräajasta. Rekisterimerkinnän poistamista koskevassa säännöksessä edellytettäisiin, ettei yhteisö oma pääoma ole negatiivinen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

31) (OYLE 20:25.1 § sekä OKLE 23:25.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yhteisön konkurssiin luovuttamista koskeva päätös olisi mahdollista tehdä myös yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokous tai osuuskunnan kokous saisi päättää asiasta ainakin silloin, kun asia saatettaisiin sen ratkaistavaksi tai kun osakkeenomistajat tai jäsenet ovat asiasta yksimielisiä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Tilintarkastajan tai kestävyysraportoinnin varmentajan vahingonkorvausvastuuta koskevat vanhentumisajat

32) (OYLE 22:8 § sekä OKLE 25:8 §) Mietinnössä ehdotetaan lisättäväksi osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin kestävyysraportoinnin varmentajaa vastaan nostettavaa kannetta koskeva määräaika.

Lisäksi mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi tilintarkastajan ja yhteisön johdon vahingonkorvausvastuun vanhentumisaikojen vähäiset erot tilintarkastuskertomuksen osalta. Sama koskisi jatkossa myös kestävyysraportoinnin varmennuskertomusta.

Ei kantaa

Perustelut

-

Tiedoksiannot yhtiölle tai osuuskunnalle

33) (OYLE 24:5.3 § sekä OKLE 26:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan uudella säännöksellä ratkaistavaksi tiedoksiantoa koskeva ongelma, joka koskee yhteisöä sen vuoksi, ettei yhdelläkään sen johdon jäsenellä ei ole asuinpaikkaa ETA-valtiossa eikä siihen ole saatu poikkeuslupaa. Ehdotuksessa säädettäisiin, että jos yhteisöllä ei ole osakeyhtiölain tai osuuskuntalain asuinpaikkasäännösten mukaista hallitusta tai muuta edustajaa, tiedoksianto yhteisölle toimitettaisiin osakeyhtiölain 24 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti tai osuuskuntalain 26 luvun 10 §:n 2 momentin mukaisesti sijaistiedoksiantona.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: yhteinen jäsenyys

34) (OKLE 3:1 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 3 lukuun uusi pykälä yhteisestä jäsenyydestä ja siihen liittyvien oikeuksien käyttämisestä. Yhteisen jäsenyyden voisivat muodostaa useat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt yhdessä. Lisäksi ehdotetaan, että yhteiseen jäsenyyteen liittyviä oikeuksia voitaisiin käyttää vain yhteisen edustajan kautta. Ehdotus vastaisi pääosin nykyistä osuuskuntakäytäntöä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: osuuskunnan kokous ja edustajisto

35) (OKLE 5:41.4 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osuuskuntalain 5 luvussa jäsenten sekä osuuden ja osakkeen omistajien asemaa siten, että laintasoisista säännöksistä ilmenee, ettei näillä ole ääni- tai kannatusoikeutta edustajiston kokouksessa käsiteltävissä asioissa. Päätöksentekovalta kuuluu edustajiston jäsenille. Sen sijaan jäsenellä tai osuuden tai osakkeen omistajalla olisi jatkossa oikeus vaatia oikeutensa palautusta. Laissa täsmennettäisiin näiltä osin myös palautusmenettelyä koskevia vaatimuksia.

Ei kantaa

Perustelut

Sääntelyratkaisu vaikuttaa mielestäni oikeansuuntaiselta. Jatkovalmistelussa voi olla hyödyllistä pohtia sääntelyn symmetrisyyttä yhtäältä osuuskunnissa, joissa päätösvaltaa käyttää osuuskunnan

kokous, sekä toisaalta edustajisto-osuuskunnissa. Kysymys liittyy osaltaan laajempiin teemoihin, erityisesti osuuksien oikeudelliseen luonteeseen ja niiden suojatarpeeseen sekä päätöksenteon järjestämiseen edustajisto-osuuskunnissa. Käsitykseni mukaan osuuskuntalain 5 luvun systematiikka edellyttäisi perusteellisempaa tarkastelua, jonka yhtenä osana olisi osuuksien ja osakkeiden omistajien aseman arviointi laajemminkin. Tällaiset muutokset olisivat kuitenkin todennäköisesti haastavia tai jopa mahdottomia toteuttaa nykyisen hankkeen yhteydessä.

Osuuskuntalaki: eronneen jäsenen vastuu maksamattomasta osuuden merkintähinnasta

36) (OKLE 9:14 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 9 lukuun ehdotetaan säännös eronneen jäsenen velvollisuudesta maksaa maksamatonta osuuden merkintähintaa tietyissä osuuskunnan maksukyvyttömyyteen liittyvissä tilanteissa. Säännös vastaisi pääasialliselta sisällöltään kumotun osuuskuntalain (1488/2001) 9 luvun 9 §:ää.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventäminen

37) Pidätkö työryhmän mietinnön liitteenä olevassa muistiossa tarkasteltua kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventämistä perusteltuna?

Kyllä. Teema on haastava, mutta onnistuneella sääntelyllä voisi olla merkittäviä myönteisiä kustannusvaikutuksia. Asiaa on siksi ehdottomasti perusteltua jatkoselvittää. Vaikutusten mittaluokkaa saattaa osaltaan muuttaa kone- ja tekoälykäännösteknologioiden jatkuva kehitys sekä mahdollisuudet näiden entistä laajempaan hyödyntämiseen. Jatkoselvityksessä voisi siten olla tarkoituksenmukaista tarkastella myös käännösteknologiaihin liittyvää yleisempää lainsäädäntöpoliittista linjaa ja suhtautumista. Arviointiin saattaa lisäksi vaikuttaa se, että julkisten tietojen mukaan 1. tammikuuta 2026 alkaen kaupparekisteriin tehtävät ilmoitukset on pääosin tehtävä sähköisesti. Tämä muutos voi mahdollistaa erilaisten palveluratkaisujen kehittämisen osittain myös ilman erillisiä sääntelymuutoksia.

Muut huomiot

38) Muita säännösehdotuksia koskevat huomionne.

-

39) Muut yksittäiset huomionne.

Suhtaudun positiivisesti siihen, että jatkovalmistelussa pyritäisiin toteuttamaan mahdollisimman laajasti lausunnonantajien tarpeelliseksi arvioimia muita uudistuksia, jotka eivät aikataulusyistä ehtineet työryhmän mietintöön. On oletettavaa, että seuraavaan osakeyhtiö- ja osuuskuntalain laajempaan uudistukseen voi kulua huomattavan paljon aikaa.

Lausunnoissa mainittujen teemojen lisäksi eräitä mahdollisia muutostarpeita on tuotu esiin Edilexissä 9.10.2025 julkaistussa artikkelissa (Vahtera–Airaksinen–Oikarinen), jonka keskeisiä ehdotuksia on tiivistetysti lueteltu alla:

- (1) omien osakkeiden hankintavaltuutuksen määräajan pidentäminen,
- (2) uskotun miehen hakemusten keskittäminen Helsingin käräjäoikeuteen,
- (3) voittovarojen siirto SVOP-rahastoon sekä
- (4) pienten apporttien vapauttaminen tilintarkastajan lausunnosta, mahdollisesti yhdistettynä ns. opt in -malliin.

Näiden lisäksi kirjoituksessa on esitetty jatkovalmistelua erityisesti (5) pörssiyhtiöitä (ja/tai julkisia yhtiöitä) koskevien erityissäännösten keskittämiseksi osakeyhtiölain tyhjänä olevaan 4 lukuun ja (6) OYL 9:9 §:n sääntelyn uudistamista erityisesti osakkeiden merkinnän toteuttamisen näkökulmasta ulkomaisissa yritysjärjestelyissä. Ymmärtääkseni kohtaa (5) on kannatettu myös lausuntopalautteessa.

Edelleen jatkovalmistelussa voisi olla mahdollista harkita erityisesti (7) vastuuvapaussääntelyn tarpeellisuutta, (8) OYL 5:20.2:ssä mainittuihin yritysjärjestelytilanteisiin liittyvien kirjallisten kokouskutsujen vaatimusta erityisesti listayhtiöiden kohdalla ja 5:27.5:sen kumoamista sekä (9) kirjoituksessa viitattujen yritysjärjestelysäännösten teknisten virheiden korjaamista.

Osuuskuntalain osalta kannatan muiden lausunnonantajien tavoin osakkeita koskevien mainintojen poistamista joko siten, että asia jätetään sääntömääräysten varaan, tai vaihtoehtoisesti laatimalla asiaa koskevat säännökset erilliseen lukuun. Kannatan myös edellä todetulla tavalla osuuskuntalain 5 luvun systemaattista tarkastelua, oletettavasti erillisessä hankkeessa. Lisäksi osuuskuntalain sääntelyn toimivuutta voisi olla tarkoituksenmukaista arvioida mahdollisessa erillisessä hankkeessa niin sanottujen listaosuuskuntien näkökulmasta.

Matias Oikarinen
Asianajotoimisto Almgren & Sankamo Oy